

2.5 Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu läpi elämän. Se vahvistuu vähitellen oppimisen polun aikana eri tiedon- ja taidonaloihin liittyvässä opiskelussa sekä arjen toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Laaja-alaisen osaamisen tarve korostuu ympäröivän maailman muuttuessa. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu ja työn teko sekä kansalaisena toimiminen edellyttävät nyt ja tulevaisuudessa laaja-alaista, tiedonalarajat ylittävää osaamista.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämisen tehtävä otetaan huomioon kaikessa esiopetuksen toiminnassa: toimintakulttuuria ja oppimisympäristöjä kehitettäessä sekä kasvatus- ja opetustyössä. Tehtävä perustuu valtioneuvoston asetuksen periaatteelle tarkastella opetusta kokonaisuutena¹. Sen toteutuminen edellyttää suunnitelmallista työskentelyä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia sekä esi- ja perusopetuksen yhteistyötä.

Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen edistää lasten kasvua yksilöinä ja yhteisönsä jäseninä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tukevat heidän valmiuttaan suuntautua elinikäisen oppimisen polulle ja luovat pohjaa kestäväen elämäntavan omaksumiselle. Esiopetuksessa painopisteenä ovat kestäväen elämäntavan sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat. Lasten laaja-alaisen osaamisen kehittymiseen vaikuttaa opeteltavia tietosisältöjä enemmän se, miten esiopetuksessa työskennellään, millaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan sekä miten lasten oppimista ja hyvinvointia tuetaan.

Ajattelu ja oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa ja muodostavat perustan muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Tiedon määrä ja sen nopea uudistuminen edellyttävät taitoja uuden omaksumiseen sekä oman oppimisen ohjaamiseen. Tiedon jäsentäminen ja uuden luominen edellyttävät luovaa ja kriittistä ajattelua. Esiopetuksen tehtävä on rohkaista ja auttaa lapsia kehittämään ajattelun ja oppimisen taitojaan sekä vahvistaa lasten luottamusta omaan osaamiseensa.

Lasten muistin ja mielikuvituksen kehittymistä tuetaan esimerkiksi lorujen, musisoinnin ja draamatoiminnan avulla. Leikin, pelien ja erilaisten ongelmanratkaisu- ja tutkimustehtävien käyttö tarjoaa lapsille elämyksiä sekä oivaltamisen ja uuden löytämisen iloa. Monipuolinen liikkuminen ja havaintomotoriset harjoitukset tukevat lasten oppimista. Lapsia kannustetaan kokeilemaan ja opettelemaan myös heille vaativia asioita ja heitä ohjataan kysymään ja kyseenalaistamaan. Heitä rohkaistaan iloitsemaan onnistumisista ja kannustamaan toisia sekä samalla olemaan lannistumatta epäonnistumisista. Toimintaa dokumentoidaan, siitä keskustellaan, ja sen onnistumista pohditaan yhdessä lasten kanssa. Samalla autetaan lapsia havaitsemaan edistymistään ja oppimistaan.

¹ Valtioneuvoston asetus (422/2012) ja OKM muistio 28.6.2012

Ajattelu ja oppiminen Oulun esiopetuksessa

Kieli ja vuorovaikutus ovat välineitä, joita käytetään ajatteluun, tiedon hankintaan ja välittämiseen. Monipuoliset leikki- ja vuorovaikutustilanteet kehittävät lasta omaehtoiseen ajatusten ja tunteiden ilmaisuun. Leikin lisäksi ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät draaman, musiikin, kuvataiteen, liikunnan ja lasten keskinäisten keskustelujen kautta. Erilaiset yhteistoiminnalliset projektit, projektien suunnittelu, toteutus ja arviointi, kehittävät ajattelun ja oppimisen taitoja vuorovaikutuksen, ongelmanratkaisun ja vertaisoppimisen keinoin.

Kiireetön ilmapiiri ja pienryhmätoiminta tukevat ajattelun ja oppimisen taitojen harjoittelua, jokaisen ajatus on tärkeä ja hiljaisetkin rohkaistuvat kertomaan ajatuksiaan. Lasten kirjallisuuden eri lajit rikastuttavat lapsen kielellistä kasvua ja kehitystä: lorut, sadut, riittäminen, kuunteleminen ja kielellä leikkely ovat osa jokapäiväistä esiopetusta.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Vuorovaikutustaidoilla sekä kyvyllä ilmaista itseään ja ymmärtää muita on tärkeä merkitys yksilön toimintakyvylle ja hyvinvoinnille kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa. Taito kuunnella, tunnistaa ja ymmärtää eri näkemyksiä kuuluu hyvään vuorovaikutukseen ja kulttuuriseen osaamiseen. Myönteisten ihmissuhteiden luominen ja ongelmatilanteiden rakentava ratkaiseminen edellyttävät yhteistyötaitoja. Esiopetuksen tehtävä on tarjota lapsille mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja turvallisesti vertaisryhmän ja lähiyhteisön aikuisten kanssa.

Lapsia rohkaistaan tutustumaan toisiin ihmisiin ja toimimaan heidän kanssaan. Juhlat, leikit ja yhteistyöhön perustuva toiminta luovat mahdollisuuksia harjoitella käyttäytymistä eri tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa. Lapsia kohdellaan arvostavasti ja heitä ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin. Lasten kanssa tutustutaan lähiympäristöön ja sen kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Lapsia ohjataan arvostamaan oman ja toisten perheiden perinteitä ja tapoja. Lasten kielitietoisuuden kehittymistä tuetaan ja heitä rohkaistaan ilmaisemaan itseään eri keinoin.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu Oulun esiopetuksessa

Kasvattajan asenne, tapa toimia ja ammatilliset taidot vaikuttavat vuorovaikutuksen laatuun. Kasvattaja luo omalla toiminnallaan positiivisen mallin toimintaan. Kasvattajalla on aikaa kuunnella lasten kysymyksiä ja ajatuksia sekä kannustaa ja tukea positiiviseen vuorovaikutukseen. Oppimisympäristöjä kehitetään tukemaan vuorovaikutusta, kulttuurien moninaisuutta ja pedagogisia ratkaisuja.

Oululainen kulttuurikasvatus tukee lapsen kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kehittymistä. Se vahvistaa kulttuurien moninaisuuksien ymmärtämistä ja antaa kulttuurisen yleissivistyksen pohjan. Oululaisen kulttuurikasvatuksen tavoitteena on kehittää lapsen monipuolista ilmaisua, mielikuvitusta ja luovuutta sekä tukea lapsen itsetuntoa. Kulttuurikasvatus integroituu monipuolisesti esiopetuksen oppimiskokonaisuuksiin ja esiopetusyksiköiden toimintakulttuuriin. Yksiköiden kulttuurikasvatussuunnitelmien tavoitteena on taata lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet kulttuurikasvatukseen Oulun kaupungin esiopetuksessa.

Maailmankoulu on globaali- ja kehityskasvatuksen tukipalvelu opettajille ja kasvattajille. Oulun Maailmankoulu tarjoaa globaalikasvatuksen kehittämisen ja toteuttamisen avuksi

verkkomateriaaleja, koulutusta, suunnitteluapua sekä maksuttomia materiaaleja. Sivistys- ja kulttuuripalvelut on tuottanut kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun tueksi materiaalit: [Maailmankansalaisen polku](#) sekä [Kulttuurikasvatuspolku](#).

Mediakulttuurissa eri mediavälineet, kuvat ja äänet ovat muotoutuneet osaksi lasten ja kasvattajien arkea. Lasten kanssa tutustutaan mediakulttuuriin keskustelemalla, leikkimällä, lukemalla, tutkimalla kuvia ja mainoksia, ottamalla kuvia ja tuottamalla itse ääniä ja videoita. Lapset harjoittelevat mediataitoja eri rooleissa: käyttäjinä, ilmaisijoina, osallistujina ja mediaturvan tarvitsijoina.

Mediakasvatus on osa arkea; pedagogista tартtumista lapsilta nouseviin aiheisiin ja ideoihin!

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Itsestä huolehtiminen, terveyteen ja turvallisuuteen sekä arjen teknologian hallintaan liittyvät taidot ovat tärkeitä kaikille. Kyse on yksilön hyvinvoinnista sekä kestävään elämäntapaan sitoutumisesta. Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin liittyviä taitoja sekä ohjata heitä tekemään kestävä elämäntavan mukaisia valintoja. Esiopetuksessa tuetaan lasten myönteistä suhtautumista tulevaisuuteen.

Esiopetuksessa lapsia ohjataan edellytystensä mukaan huolehtimaan itsestään, toisista, omista tavaroista ja yhteisestä ympäristöstä. Opetuksessa ja yhteistyössä huoltajien kanssa käsitellään lasten arkielämän rytmiä sekä ruokailun ja levon merkitystä. Erityisesti kiinnitetään huomiota monipuoliseen ja riittävään liikuntaan lasten hyvinvoinnin ja oppimisen edellytyksenä. Lasten kanssa pohditaan heidän hyvää oloaan edistäviä ja haittaavia tekijöitä. Lapsia ohjataan toimimaan turvallisesti lähiliikenteessä. Heitä ohjataan pyytämään ja hakemaan apua tarvittaessa. Lasten kanssa kokeillaan teknologisia ratkaisuja ja harjoitellaan laitteiden ja välineiden turvallista käyttöä.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot Oulun esiopetuksessa

Oulussa hyvinvointioppimista ohjaava asiakirja on vuosittain laadittava hyvinvointisuunnitelma. Siinä määritellään tavoitteet ja indikaattorit tavoitteiden toteutumisen seurannaksi ja uusien kehittämiskohteiden paikantamiseksi. Hyvinvointioppimisen tukemiseksi sivistys- ja kulttuuripalveluissa on tuotettu esi- ja perusopetuksen jatkumoa tukeva

[Hyvinvointipolkumateriaali](#), jota esiopetusyksiköissä voidaan hyödyntää itsestä huolehtimisen ja arjen taitojen osaamiskokonaisuuden toteuttamisessa.

Hyvinvointioppiminen tarjoaa hyvän perustan hyvinvoinnin vahvistamiselle. Hyvinvointioppimisen tärkeimmät vaiheet ovat varhaislapsuudessa, mutta hyvinvointioppiminen jatkuu koko elämän ajan. Esiopetuksen henkilöstön tehtävänä on edistää lapsen hyvinvointia suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti yhteistyössä huoltajien kanssa.

Hyvinvointioppimisen ja -osaamisen tärkeitä oppimissisältöjä ovat oman ja ympäristön hyvinvoinnin arviointi ja tulkinta, tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen, sosiaaliset ja vuorovaikutustaidot, arkielämän rakentuminen ja rytmit sekä siisteyden, liikkumisen, ruokailun ja levon merkitys. Lasten kanssa pohditaan terveyttä ja hyvinvointia edistäviä ja haittaavia tekijöitä. Turvallisuus jokapäiväisessä toiminnassa liittyy itsestä ja toisista huolehtimiseen. Hyvät tavat, kyky ratkoa erimielisyyksiä ja toisia kunnioittava käytös kuuluvat kaikille.

Turvallisuuskasvatuksella vahvistetaan lapsen itsearvostusta ja itseluottamusta. Turvallisuuskasvatus edistää lapsen tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja hyviä kaverisuhteita. Se lisää lasten valmiuksia suojella itseään turvallisuutta uhkaavissa ja hämmentävissä kiusaamisen, alistamisen, väkivallan ja ahdistelun tilanteissa. Turvallisuuskasvatus ohjaa lapsia kertomaan huolistaan luotettavalle aikuiselle. Turvallisuuskasvatuksen sisällöt tuodaan lapsille myönteisessä valossa lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden.

Turvallisen ja hyväksyvän ilmapiirin luominen on esiopetuksen henkilökunnan tehtävä. Hyvän yhteishengen ylläpitäminen ja keskinäinen tuki muodostavat kasvatusilmapiiristä sellaisen, että kiusaamisesta on helppo kertoa ja siihen voidaan puuttua. Kiusaamista ehkäistään yhdessäolon taitoja edistävillä menetelmillä, kuten tapa- ja moraalikasvatuksella, sosiaalisten taitojen harjoittelulla, toisten huomioon ottamisella ja kaveritaitojen vahvistamisella. Kiusaamisen ehkäiseminen on koko henkilökunnan tehtävä, kiusaamista ei tule hyväksyä. Jokaisessa esiopetusyksikössä laaditaan toimintamalli kiusaamiselta suojaamiseksi.

Monilukutaito

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Se liittyy kiinteästi ajattelun ja viestinnän taitoihin ja kykyyn hankkia, muokata, tuottaa, esittää, arvioida ja arvottaa tietoa erilaisissa ympäristöissä ja tilanteissa. Tietoa voidaan tuottaa ja esittää sanallisten, kuvallisten, numeeristen tai muiden symbolijärjestelmien tai näiden yhdistelmien avulla. Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. Monilukutaidon eri osa-alueet ovat yksilön, ihmisten keskinäisen vuorovaikutuksen, yhteiskunnan, kansalaisuuden ja työelämän näkökulmasta keskeisiä perustaitoja. Monilukutaidon kehittyminen luo perustaa muulle oppimiselle ja opiskelulle. Monilukutaidon kehittyminen alkaa jo varhaislapsuudessa ja jatkuu koko elämän ajan. Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten monilukutaidon kehittymistä yhteistyössä huoltajien kanssa.

Lapsia kannustetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan erilaisia viestejä. Niiden avulla opetellaan ilmaisua ja vuorovaikutusta ja niiden herättämiin ajatuksiin ja tunteisiin eläydytään yhdessä. Lasten kuvalukutaidon, kirjoittamisen, lukemisen ja numeerisen lukutaidon sekä medialukutaidon kehittymistä tuetaan. Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen lapset tarvitsevat aikuisen mallia sekä rikasta tekstiympäristöä, lasten tuottamaa kulttuuria sekä lapsille

soveltuvia kulttuuripalveluja, kuten elokuvia, leikkiloruja ja musiikkia. Lasten osallisuus vahvistuu monilukutaidon kehittymisen myötä. Samalla lasten maailma avautuu, jäsentyy ja saa uusia merkityksiä.

Monilukutaito Oulun esiopetuksessa

Kuvallinen lukutaito kehittyy jo varhaislapsuudessa ennen kuin lapsi oppii kirjoitetun kielen lukutaidon. Monilukutaitoa ja monimediaista osaamista harjoitellaan esiopetuksessa monipuolisesti eri tavoin; tutkien, leikkien, kokeillen, piirtäen, kuvaten, kirjoittaen ja tv-laitteita hyödyntäen. Oululaisessa esiopetuksessa monilukutaitoa harjoitellaan päivittäin vuorovaikutuksessa toisten lasten ja kasvattajien kanssa. Sosiaalisten tilanteiden harjoittelulla opitaan tulkitsemaan ja lukemaan kasvojen ilmeitä ja kehon kieltä sekä pohtimaan toimintatapoja ja ratkaisukeinoja erilaisissa tilanteissa.

Lukuhöperö-passi on kehitetty yhdeksi kirjallisuuskasvatuksen työkaluksi. Passi on suunniteltu Oulussa osaksi valtakunnallista Lukuinto-ohjelmaa. Lukupassin tärkein tavoite on lasten ja heidän vanhempiansa yhteisen lukuinnostuksen syntyminen ja tukeminen. Erilaiset tekstit ruokkivat lapsen mielenkiintoa suullisen ja kirjoitetun kielen havainnointiin ja tutkimiseen. Kielellisen tietoisuuden kehittymistä tuetaan monipuolisen kirjallisuuden lisäksi kielellä leikkimisellä, loruilla ja riimitellen.

Luettavat sadut ja tarinat kehittävät myös lapsen omaa tarinankerrontakykyä. Kirjojen ja satujen avulla opitaan hahmottamaan mielikuvituksen ja todellisuuden rajaa, kulkemaan mielikuvitusmaailmaan, jossa kaikki on mahdollista, sekä tulemaan sieltä turvallisesti pois. Saduilla on myös merkittävä vaikutus lapsen tunne-elämän kehittymiseen. Lapsi voi käsitellä ympäröivän maailman ongelmia sadun kautta.

Perinteisen lukutaidon rinnalla korostuvat yhä vahvemmin mediasisällöt, jotka koostuvat tekstistä, äänestä ja liikkuvasta kuvasta sekä näiden yhdistelmästä. Näiden elementtien yhdistäminen vaikuttaa vahvasti tulkintoihimme. Lasten kanssa voidaan esimerkiksi tarkastella ja analysoida kuvan ja äänen välittämiä erilaisia tunnelmia ja mielikuvia.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen on tärkeä kansalaistaito. Sitä tarvitaan lasten ja perheiden arjessa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Se on osa monilukutaitoa sekä media- ja opiskelutaitoja, joita tarvitaan opiskelussa ja työelämässä. Esiopetuksen tehtävä on kotien rinnalla edistää lasten tieto- ja viestintäteknologista osaamista.

Opetuksessa tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, palveluihin ja peleihin. Tieto- ja viestintäteknologian avulla tuetaan lasten vuorovaikutustaitoja, oppimisen taitoja sekä vähitellen kehittyvää kirjoitus- ja lukutaitoa. Mahdollisuudet kokeilla ja tuottaa itse edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoja. Lapsia ohjataan omaksumaan turvallisia ja ergonomisia käyttötaitoja.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen Oulun esiopetuksessa

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tieto- ja viestintäteknologian toimintasuunnitelmaan on koottu Oulun lyhyen ja pitkän ajan tavoitteet tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittämiseen ja pedagogiseen käyttöön. Lyhyellä aikavälillä tavoitteena on tieto- ja viestintäteknologian käytön mahdollisuuksien laajentaminen sekä osaamisen kehittäminen. Pitkällä aikavälillä tavoitteena on, että tieto- ja viestintäteknologia on luonnollinen osa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppimisympäristöjä ja pedagogiikkaa. Esiopetuksen tulee myös tarjota kaikille lapsille yhdenvertaiset lähtökohdat tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Esiopetuksessa tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin laitteisiin ja niiden käyttömahdollisuuksiin. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana vuorovaikutusta, leikillistä oppimista, tiedon tuottamista ja dokumentointia. Opittuja ja havaittuja asioita tehdään näkyväksi ja näiden avulla havainnoidaan omaa ja yhteisön oppimista. Esiopetuksessa tutustutaan turvalliseen ja vastuulliseen median käyttöön sekä opetellaan kriittistä median tarkastelua. Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tuottama [Tiedonhallinnan polku](#) tukee monilukutaidon ja tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen vahvistamista.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Aktiivinen ja vastuullinen osallistuminen ja vaikuttaminen luovat perustaa demokraattiselle ja kestäväälle tulevaisuudelle. Tämä edellyttää yksilöltä taitoa ja halua osallistua yhteisön toimintaan sekä luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämäänsä vaikuttavissa asioissa². Esiopetuksessa kunnioitetaan näitä demokratian toteutumisen keskeisiä periaatteita. Esiopetuksen tehtävä on tukea lasten vähitellen kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.

Esiopetuksen toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhdessä lasten, esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien kanssa. Kun lapset ovat mukana vaikuttamassa, he oppivat samalla hahmottamaan yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä. Lasten arvostava kohtaaminen, heidän ajatustensa kuunteleminen ja yhdessä toisten lasten ja aikuisten kanssa toimiminen vahvistavat lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Lapsia kannustetaan auttamaan toisia ja pyytämään tarvittaessa apua. Lasten on tärkeä saada kokea ja tietää, että he lapsina ovat oikeutettuja aikuisten apuun ja suojeluun.

Osallistuminen ja vaikuttaminen Oulun esiopetuksessa

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen ovat tärkeitä Oulun kaupunkistrategian tavoitteita ja painopistealueita myös Oulun varhaiskasvatussuunnitelmassa. Lasten osallisuuden vahvistaminen on myös osa sivistys- ja kulttuuripalveluiden toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuussuunnitelmien tavoitteita. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on pitkät perinteet kestävä kehityksen toiminnan sekä osallisuuden kulttuurin rakentamisessa.

Oulussa kestävä kehityksen kasvatuksen päämääränä on ekososiaalisesti sivistynyt oululainen, joka ymmärtää omien tekojensa vaikutukset toisiin ihmisiin, luontoon sekä yhteiskuntaan ja hän myös toimii ymmärryksensä mukaisesti. Oululainen [Kestävä kehityksen oppimispolku](#) on toimintamalli, jonka tavoitteena on lasten ja nuorten kestävä kehityksen mukaisen elämän edellyttämien arvojen, tietojen ja toiminnan taitojen vahvistaminen.

² YK:n yleissopimus lastenoikeuksista 1989

Sivistys- ja kulttuuripalvelujen tuottama yrittäjyyskasvatuksen polku- materiaali vahvistaa osallisuuden ja vaikuttamisen osaamisen kehittymistä. Oululaisissa OPS-poluissa on esimerkkejä ja käytännön ideoita laaja-alaisen osaamisen edistämiseen. Laaja-alaista osaamista vahvistetaan myös järjestämällä henkilökunnalle täydennyskoulutusta sekä tarjoamalla tukimateriaalia esiopetusyksiköiden käyttöön.

Oululaiset OPS-polut					
Hyvinvointi- polku	Kestävän kehityksen polku	Kulttuuri- polku	Maa- ilman- kansalaisen polku	Tiedonhallin- nan polku	Yrittäjyyskas- vatuksen polku

Kuvio 1. Oululaiset OPS-polut